

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1403/2025
10.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА и ББ из ..., ВВ, ГГ и ДД из ... и ЂЂ из ..., чији су пуномоћници Владимир Ђелић и други, адвокати у ..., против тужених Тerna S.A. 85 Mesogeion Ave, Athens 115 26 Грчка, Огранак Тerna S.A. Serbia, Веоград, матични број 20502749, чији је пуномоћник Драган Крстић, адвокат у ... и Коридори Србије ДОО Београд, матични број 20498153, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године, у седници одржаној 10.07.2025. године донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца се **ОДБИЈА** у делу којим се побија пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године у делу којим је преиначена првостепена пресуда Вишег суда у Лесковцу 17П 31/21 од 02.03.2023. године и одбијен тужбени захтев тужилаца за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх.

Делимично се **УСВАЈА** ревизија тужилаца АА (оца), ББ (мајке), ВВ (супруге), ГГ (сина) и ДД (сина), **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године у другом ставу изреке тако што се одбија жалба тужених и потврђује пресуда Вишег суда у Лесковцу 17П 31/21 од 02.03.2023. године у делу којим су обавезани тужени да солидарно исплате износе на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због смрти блиског лица тужиоцима поред досуђених у првом ставу изреке још и: АА (оцу) и ББ (мајци) по 2.400,00 ЕВРА (укупно по 6.400,00 ЕВРА) са законском затезном каматом од дана првостепеног пресуђења 02.03.2023. године на тај износ до исплате, ВВ (супрузи), ГГ (сину) и ДД (сину) по 3.200,00 ЕВРА сваком (укупно по 8.000,00 ЕВРА сваком), са законском затезном каматом од дана првостепеног пресуђења 02.03.2023. године на тај износ до исплате, док се **ОДБИЈА** ревизија у односу на одбијајући део правноснажне пресуде за тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете преко овако досуђених до тражених износа од по 30.000,00 ЕВРА са затезном каматом сваком од наведених тужилаца, као неоснована.

ОДБИЈА се ревизија тужиоца ЂЂ изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године у трећем ставу изреке, и у делу одлуке о трошковима поступка у петом ставу изреке у односу на овог тужиоца, као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године у делу у коме је преиначена пресуда Вишег суда у Лесковцу 17П 31/21 од 02.03.2023. године и одбијени тужбени захтеви за накнаду материјалне штете тужиоцима АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, у четвртном ставу изреке, и у делу одлуке о трошковима поступка у петом ставу изреке у односу на ове тужиоце, и у том делу се предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Виши суд у Лесковцу је донео пресуду 17П 31/21 дана 02.03.2023. године којом је у првом ставу изреке констатовао да делимично усваја прецизирани тужбени захтев тужилаца и обавезао тужене као солидарне дужике да тужиоцима на име накнаде штете услед смрти сада покојног ЕЕ из ... дана ...2013. године, исплате и то: тужиоцу АА, оцу погинулог, на име накнаде материјалне штете у виду редовне помоћи једнократни износ капитализиране ренте од ЕУР 10.068,09 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од 25.04.2022. године па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 12.585,24 евра на име накнаде материјале штете одбио као неоснован; тужилци ББ, мајци погинулог на име накнаде материјалне штете у виду редовне помоћи једнократни износ капитализиране ренте од ЕУР 11.557,67 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од 25.04.2022. године па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 14.447,21 евра на име накнаде материјале штете одбио као неоснован; тужилци ВВ, супрузи погинулог на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања једнократни износ капитализиране ренте од ЕУР 21.326,40 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од 25.04.2022. године па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 37.715,37 евра на име накнаде материјале штете одбио као неоснован; тужиоцу ГГ, сину погинулог на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања једнократни износ капитализиране ренте од ЕУР 7.508,59 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од 25.04.2022. године па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 8.385,72 евра на име накнаде материјале штете одбио као неоснован; тужиоцу ДД, сину погинулог на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања једнократни износ капитализиране ренте од ЕУР 2.350,60 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од 25.04.2022. године па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 4.838,19 евра на име накнаде материјале штете одбио као неоснован; тужиоцу АА, оцу погинулог на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол и страх претрпљен због смрти блиског лица (сина) износ од ЕУР 12.000 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, док је вишак

захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 30.000 евра на име накнаде нематеријале штете одбио као неоснован; тужиљи ББ, мајци погинулог на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол и страх претрпљен због смрти блиског лица (сина) износ од ЕУР 12.000 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 30.000 евра на име накнаде нематеријале штете одбио као неоснован; тужиљи ВВ, супрузи погинулог на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол и страх претрпљен због смрти блиског лица (супруга) износ од ЕУР 12.000 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 30.000 евра на име накнаде нематеријале штете одбио као неоснован; тужиоцу ГГ, сину погинулог на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол и страх претрпљен због смрти блиског лица (оца) износ од ЕУР 12.000 са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 30.000 евра на име накнаде нематеријале штете одбио као неоснован; тужиоцу ЂЂ, брату погинулог на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол и страх претрпљен због смрти блиског лица (брата) износ од ЕУР 6.400, са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке у складу са чланом 4. Закона о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, док је вишак захтева за исплату износа преко досуђеног до траженог износа од 30.000 евра на име накнаде нематеријале штете одбио као неоснован и обавезао тужене да тужиоцима на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 835.862,17 динара.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 2825/2023 од 08.05.2024. године одбио као неосновану жалбу тужених и потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке у усвајајућем делу за захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица, тужилаца АА (оца) и ББ (мајке) за износ од по 4.000 евра и тужилаца ВВ (супруге), ГГ (сина) и ДД (сина) за износ од 4.800 евра, све са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке почев од дана пресуђења 02.03.2023. године до исплате, преиначио исту пресуду у преосталом усвајајућем делу за захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица и за страх, тако што је одбио као неосноване тужбене захтеве тужилаца према туженима и то тужилаца АА (оца) и ББ (мајке) за исплату износа преко потврђеног износа од 4.000 евра до досуђеног износа од 12.000 евра, као и за захтеве тужилаца ВВ (супруге) ГГ (сина) и ДД (сина) за исплату износа преко потврђеног од по 4.800 евра до досуђеног износа од 12.000 евра, све са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке почев од дана пресуђења 02.03.2023. године до исплате; преиначио првостепену пресуду у ставу првом изреке у усвајајућем делу за захтев за накнаду нематеријалне штете и то у односу на тужиоца ЂЂ (брата) тако што је одбио као неоснован захтев да се тужени обавезу да том тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица и за страх исплате износ од 6.400 евра са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке почев од дана пресуђења до исплате; преиначио исту пресуду у усвајајућем делу за захтев за накнаду материјалне штете тако што је одбио као неосноване тужбене захтеве тужилаца да се обавезу тужени да тужиоцима и то АА (оцу)

на име накнаде материјалне штете у виду редовне помоћи исплате једнократни износ капитализиране ренте од 10.068,09 евра, тужиљи ББ (мајци) на име накнаде материјалне штете у виду редовне помоћи исплате једнократни износ капитализиране ренте од 11.557,67 евра, ВВ (супрузи) једнократни износ капитализиране ренте на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања од 21.326,40 евра, ГГ (сину) на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања једнократни износ капитализиране ренте од 7.508,59 евра и ДД (сину) на име накнаде материјалне штете у виду изгубљеног издржавања једнократни износ капитализиране ренте од 2.350,60 евра, све са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке почев од 25.04.2022. године па до исплате и преиначио првостепену пресуду у ставу другом изреке, тако што је обавезао тужене да на име трошкова поступка тужиоцима АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД исплате износ од 323.224,00 динара, а обавезао тужиоца ЂЂ да туженом Тerna S.A. Ogranak Terna S.A. Serbia Београд на име трошкова поступка исплати износ од 248.384,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили дозвољену и благовремену ревизију, којом побијају пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/2011 ... 10/2023 – др. закон) и одлучио да је ревизија делимично основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема битне повреде одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. у вези члана 387. Закона о парничном поступку, како то ревиденти указују у ревизији, јер је другостепени суд у складу са овлашћењима из одредбе члана 387. Закона о парничном поступку одбио као неосновану жалбу у делу у коме је потврдио првостепену пресуду, а преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака на начин како је то наведено у изреци другостепене пресуде. Није било разлога да другостепени суд закаже расправу пред тим судом по одредби члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, јер је другостепени суд у свему прихватио за правилно утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда, те је делимично преиначио првостепену пресуду на темељу другачије примене материјалног права, те нема битне повреде одредаба парничног поступка у вези са применом одредбе члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, нити је било потребе за применом одредаба члана 384. став 5. и 6. Закона о парничном поступку.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, тужени Коридори Србије ДОО је био инвеститор изградње аутопута Е 75, а тужени Тerna S.A. Athens Грчка Ogranak Terna S.A Serbia Београд био је извођач радова на деоници Грабовница – Грделица по уговору који је између њих закључен, који је закључио уговор са предузећем Gea Constructions DOO Pukovac као подизвођачем. Gea constructions ДОО Пуковац је као подизвођач закључио уговор са предузећем Техники Tehemeliosi Veria Грчка о техничкој сарадњи на извођењу грађевинских радова на изградњи Коридора 10. У том предузећу је био запослен сада покојни ЕЕ из ... и радио на изградњи аутопута Е

75. У том својству је дана ..2013. године на месту где се налазила база туженог Terna S.A. Athens Grčka Ogranak Terna S.A. Serbia Београд, обављајући своје радне задатке управљао дилазицом, којом приликом је, а пошто је морао да продужи руку хидрауличне дизалице и подигне је изнад камиона, дошло до настанка споја између електричних проводника и делова дизалице, што је проузроковало његову смрт. Извршеним инспекцијским надзором поводом настанка смртне повреде на раду утврђено је да је до настанка смртне повреде на раду дошло због неспровођења мера безбедности и здравља на раду. У самој бази, власништву туженог огранка Terna S.A. Ogranak Terna S.A. Serbia били су постављени знаци са упозорењем од опасности од високог напона, али испод електричних водова није била постављена заштита у виду изолационих заштитних преграда, ради спречавања од случајног непосредног или посредног додира водова под напоном. На основу налаза и мишљења вештака Факултета заштите на раду у Нишу из области безбедности и здравља на раду утврђено је да нису биле предузете све неопходне мере заштите на раду унутар ограђеног простора – базе извођача радова и да је постојао и пропуст у примени прописа од стране страдалог запосленог, што је све заједно допринело наступању повреде на раду. Непостављањем заштите послодавац је начинио повреду члана 9. Закона о безбедности здравља на раду, а тужени Коридори Србије ДОО Београд као инвеститор изградње аутопута није адекватно вршио надзор над извођењем радова на аутопуту и на пратећим објектима и инфраструктури, чиме је начинио повреду чланова 10, 12. и 14. Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима. Сада покојни ЕЕ је начинио повреду члана 71. Правилника о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила, јер при маневрисању аутодизалицом у близини електричних водова, крак аутодизалице мора бити постављен тако да је искључена могућност његовог додира са електричним водовима, што он није поштовао, односно није поставио крак аутодизалице на начин да је искључена могућност додира са електричним водовима, те је такво његово поступање допринело наступању повреде на раду са 20%. Тужила ВВ је супруга, а тужиоци ГГ и ДД су синови сада покојног ЕЕ, живели су у заједничком домаћинству, тужила није радила, деца су била на редовном школовању. ЕЕ је као запослено лице издржавао породицу, супругу и децу, и редовно помагао оца, АА и мајку ББ, због њиховог лошег имовинског и здравственог стања стим да нису живели у заједничком домаћинству. Тужилац ЂЂ је брат сада покојног ЕЕ, али нису живели у заједничком домаћинству од 1996. године када се ЕЕ одселио са својом породицом, али су браћа остала у блиским односима.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбене захтеве свих тужилаца и за накнаду нематеријалне штете и за накнаду материјалне штете.

Првостепени и другостепени суд сагласни су у оцени да су оба тужена пасивно легитимисани у односу на тужбене захтеве за накнаду штете тужиоцима услед смрти блиског лица, по одредби члана 207. Закона о облигационим односима, зашта одговарају солидарно. И првостепени и другостепени суд сагласни су у оцени да је до штетног догађаја са смртним исходом по сада покојног ЕЕ дошло пропустом тужених, који се огледа у томе што тужени Ogranak Terna S.A. Serbia Београд као извођач радова и власник базе на којој је сада покојни ЕЕ обављао своје радне задатке, није поставио одговарајућу заштиту испод електричних водова у виду изолационих заштитних преграда ради спречавања од случајног непосредног или посредног додира водова под

напоном, а тужени Коридори Србије ДОО Београд као инвеститор није адекватно вршио надзор над извођењем радова на аутопуту и на пратећим објектима и инфраструктури, али и у оцени да је настанку штетног догађаја и штете постојао и допринос сада покојног ЕЕ, јер није поступио у складу са одредбама Правилника о заштити на раду при утовару терета у теретна моторно возило и истовару терета из таквих возила, јер није поставио крак аутодизалице на начин да је искључена могућност његовог додира са електричним водовима, и да је такво његово поступање допринело настанку штетног догађаја, имајући у виду налаз вештака Факултета заштите на раду у Нишу из области безбедности и здравља на раду, и сагласни су у оцени размере тог доприноса од 20%.

Ревиденти оспоравају правилност утврђеног чињеничног стања о механизму настанка штетног догађаја, позивом на записник инспекције рада о инспекцијском надзору извршеном одмах након несреће 11.10.2013. године и исказ сведока ЖЖ, руководиоца Службе безбедности и здравља на раду код бившег туженог Gea constructions ДОО Пуковац, која наводи да је услед лоших временских услова дошло до формирања електролука и струјног удара, те истицањем да се у доказима не помиње да је до електричног удара дошло због додира механичке руке дизалице, јер никаквог оштећења електричног вода није било. На основу тога сматрају да је погрешно утврђено учешће погинулог у несрећи у обиму од 20%, односно сматрају да никаквог учешћа погинулог у несрећи није било и да је апсолутна одговорност тужених, што доказује и околност да је део базе испод електричног вода високог напона, у коме је дошло до несреће, затворен за стално и забрањен сваки рад до краја постојања градилишта.

Међутим, првостепени суд је ценио исказ сведока ЖЖ која је навела да је до погибије дошло од струјног удара зато што је рука дизалице на камиону подигнута у близини жица далековода, те је услед лоших временских услова дошло до формирања електролука и струјног удара, да је постојао знак опасности који упозорава да у висини изнад 7,6 метара постоји опасност од струјног удара, да је погинули радник имао све сертификате за руковање дизалицом и по оцени сведока је морао да предвиди да до овакве незгоде може да дође. Надаље, првостепени суд је ценио и записник инспектора рада о извршеним инспекцијском надзору од 11.10.2013. године у случају смртне повреде на раду ЕЕ, којим се утврђује да је до смртне повреде на раду дошло услед електричног удара напона од 35кв, због неспровођења мера безбедности и здравља на раду која се огледа у томе да послодавац није применио мере безбедности здравља на раду прописане Уредбом о безбедности и здравља на раду на привременим покретним градилиштима, у конкретном случају знак са упозорењем од опасности високог напона је постојао, али испод електричних водова није била постављена никаква заштита у виду изолационих заштитних преграда ради спречавања од случајног непосредног или посредног водова под напоном и да запослени као возач возила и руковалац дизалицом није поштовао одредбе члана 71. Правилника о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовара терета из таквих возила тако да је неправилним маневрисањем односно управљањем дизалицом допринео да дође до настанка споја између електричних проводника и делова дизалице. Надаље, на основу налаза и мишљења вештака из области безбедности и здравља на раду првостепени суд је утврдио повреде Уредбе о безбедности и здравља на раду на привременим покретним градилиштима од стране послодавца, пре свега да када је год то могуће постојеће ваздушне електричне водове треба преместити изван градилишта или искључити њихово напајање, а ако то није могуће мора се поставити одговарајућа заштита или

упозорење да би се обезбедило да запослени, возила, електричне и друге инсталације на градилишту не дођу у директан или индиректан додир са ваздушним електричним водовима, а ако возила пролазе испод ваздушних електричних водова мора се поставити одговарајућа заштита и ознаке упозорења, те да је послодавац поставио ознаке упозорења, али не и одговарајућу заштиту, која чињеница је допринела наступању повреде на раду, чиме је послодавац начинио повреду из члана 9. Закона о безбедности здравља на раду. Међутим из налаза вештака такође је утврђено да је и запослени ЕЕ начинио повреду члана 71. Правилника о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовара терета из таквих возила према којој је при маневрисању аутодизалицом у близини електричних водова, крак аутодизалице мора бити постављен тако да је искључена могућност његовог додира са електричним водовима, а страдали запослени није поставио крак аутодизалице на начин да је искључена могућност његовог додира са електричним водовима и та чињеница је допринела наступању повреде на раду. Према таквој садржини изведених доказа не произлази да је погрешан закључак нижестепених судова о узроцима настанка штетног догађаја и доприносу сада покојног страдалог блиског сродника тужилаца.

На основу тако правилно и потпуно расправљених околности од значаја за настанак штетног догађаја који је узроковао смртну последицу по блиског сродника тужилаца, применом одредаба члана 200. Закона о облигационим односима другостепени суд је другачије одмерио правичну новчану накнаду у односу на висину правичне новчане накнаде коју је применом истог материјалног права утврдио првостепени суд.

Правилно је другостепени суд закључио да тужиоцима, оцу, мајци, супрузи и синовима преминулог не припада право на накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх, јер за то нема основа у материјалном праву, одредби члана 200. и члана 201. Закона о облигационим односима, које одредбе материјалног права другостепени суд у том делу правилно примењује.

Тим тужиоцима нанет је душевни бол због смрти сада покојног сина, супруга и оца, из чега произилази правни основ за накнаду нематеријалне штете у новчаном износу, који према одредби члана 200. Закона о облигационим односима треба по висини определити као правичну новчану накнаду, у мери у којој то јачина душевних болова и њихово трајање оправдава. Према одредби члана 201. Закона о облигационим односима, у случају смрти неког лица суд може досудити члановима његове уже породице (брачни друг, деца и родитељи) правичну новчану накнаду за њихове душевне болове. Другостепени суд је према околностима конкретног случаја правичну новчану накнаду за претрпљене душевне болове због смрти оца, супруга, односно сина преминулог одмерио у износу од 5.000 евра за сваког од родитеља, по 6.000 евра за супругу и децу, те по умањењу за допринос преминулог од 20%, преиначио је првостепену пресуду и обавезао тужене да солидано тим тужиоцима исплате: родитељима по 4.000 евра (АА, оцу и ББ, мајци) односно по 4.800 евра тужили ВВ, супрузи, тужиоцима ГГ, сину и ДД, сину. Ревизијски суд оцењује да је другостепени суд погрешно применио материјално право код одмеравања правичне новчане накнаде овим тужиоцима. На то ревиденти основано указују.

Другостепени суд је прениско одмерио износ правичне погрешно примењујући одредбу члана 200. став 2. ЗОО и одбио захтев за накнаду нематеријалне штете преко досуђених износа од по 4.000,00 ЕВРА родитељима, односно по 4.800,00 ЕВРА супрузи и деци преминулог. Ценећи утврђене чињенице, објективне и субјективне околности које су од значаја за правилно одмеравање правичне накнаде у конкретном случају и водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, као и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, у смислу одредбе члана 200. став 2. ЗОО, ревизијски суд оцењује за правичну новчану накнаду за душевне болове због смрти блиског сродника, сина, родитељима преминулог у износима од по 8.000,00 ЕВРА, а супрузи и деци од по 10.000,00 ЕВРА, налазећи да ови износи обезбеђују правичну накнаду за њихове душевне болове. Душевна трпљења тужилаца због смрти сина, односно супруга и оца, су доживотна и таквог интензитета да се тако одмереном новчаном накнадом постиже сврха, а то је да се успостави колико је могуће, нарушена душевна равнотежа трпљењем проузрокованим штетним догађајем. С обзиром на утврђени допринос настанку штетног догађаја пропустима самог преминулог, од 20%, по умањењу за тај допринос, преиначена је правноснажна пресуда донета у другом степену тако што је одбијена жалба тужених и потврђена првостепена пресуда у делу у коме су обавезани тужени да солидарно исплате тужицима АА (оцу) и ББ (мајци) укупне износе од по 6.400 евра и тужилаца ВВ (супруге), ГГ (сина) и ДД (сина) за укупне износ од по 8.000 евра, све са каматом по стопи референтне каматне стопе Европске централне банке почев од дана пресуђења 02.03.2023. године до исплате, док је одбијена ревизија у односу на одбијајући део преко овако досуђених до тражених износа од по 30.000,00 ЕВРА са затезном каматом сваком од наведених тужилаца.

У ревизији, тужиоци отац, мајка, супруга и деца преминулог оспоравају правилност одлуке другостепеног суда у погледу одмеравања правичне новчане накнаде и истицањем да другостепени суд није извео ниједан доказ у правцу одмеравања висине душевног бола који су претрпели тужиоци, а сматрају да је другостепени суд у том правцу требало да изведе доказе читањем исказа тужилаца или да их саслуша, све на расправи пред другостепеним судом. Међутим, овде се ради о примени материјалног права на чињенице које правилно утврдио првостепени суд оценом изведених доказа о трпљењу душевних болова родитеља, супруге и деце преминулог.

Правилно је другостепени суд применио одредбе материјалног права, члана 201. став 2. Закона о облигационим односима, када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев брата преминулог ЂЂ, јер не спада у круг лица којима закон признаје право на правичну новчану накнаду због претрпљених душевних болова у случају смрти блиског лица, брата, с обзиром да нису живели у трајној заједници живота. Конкретно, према утврђеним чињеницама они нису живели у заједници живота од 1996. године до штетног догађаја који је проузроковао смрт брата овог тужиоца. У односу на право брата преминулог, првостепени суд је погрешно применио одредбу члана 201. став 2. Закона о облигационим односима када је нашао да новчану накнаду за претрпљене душевне болове због губитка брата том тужиоцу треба досудити без обзира што у време штетног догађаја нису живели у истом домаћинству, јер је по оцени тог суда емотивна блискост између њих непрекинута од 1996. године када се покојни са својом породицом одселио. Без сумње да је између браће постојала непрекинута емотивна блискост и повезаност, да су се међусобно помагали у условима у којима су морали да живе и привређују, али другостепени суд је правилно применио материјално право када је

нашао да у таквој ситуацији не постоји основ за изузетак у смислу да брата који није живео у трајној заједници живота са преминулим треба изједначити са супругом, родитељима и децом преминулог по праву на новчану накнаду, за које се то право не условљава трајном заједницом живота.

Другостепени суд је приначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве свих тужилаца за накнаду материјалне штете којима је првостепени суд досудио накнаду материјалне штете у виду капитализиране ренте. Према налажењу првостепеног суда, оба родитеља, супруга и деца покојног имају право на накнаду материјалне штете у виду једнократне накнаде, с обзиром да је погинули родитеље редовно помагао због њиховог лошег имовинског и здравственог стања, а супругу и децу издржавао, јер супруга није радила, а деца су се налазила на редовном школовању. Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке утврђен је укупан износ свих обавеза тужених према свим тужиоцима са капитализираном вредношћу на дан 25.04.2022. године, коришћењем актуарских метода и вероватноћом доживљења, уз обрачун затезне камате. Тај износ је умањен за допринос погинулог од 20% настанку штетног догађаја. Првостепени суд је образложио одлуку о праву тужилаца на досуђивање капитализиране ренте, у једном износу, тиме да месечним износима ренте не би били заштићени интереси тужилаца, а да ће се досуђивањем капитализиране ренте њихови услови живота побољшати. Имао је у виду да се ради о страним држављанима, да су родитељи преминулог старије особе лошег имовинског и здравственог стања, а и супруга и деца лошег имовинског стања. Надаље, првостепени суд је оценио да би оснивач туженог Ogranak Terna S.A. Serbia Београд могао након завршетка радова у Србији престати да обавља делатност и затворити се, на који начин би могло бити осујећено право тужилаца на исплату месечне ренте у наредном периоду. Првостепени суд наведено сматра озбиљним узроцима због којих поверилац може захтевати да му се уместо ренте исплати једна укупна свота, по одредби члана 188. став 5. Закона о облигационим односима.

Обрнуто, другостепени суд је оценио да држављанство поверилаца не представља озбиљан узрок за досуђивање капитализиране ренте у смислу одредаба члана 188. став 4. и 5. Закона о облигационим односима, нити сматра конкретним доказима поткрепљену тезу о могућности да се затвори фирма туженог, сматра да се ради о претпоставкама првостепеног суда које саме по себи не оправдавају досуђивање капитализиране ренте.

Врховни суд оцењује да за сада не може прихватити за правилну одлуку другостепеног суда којом је одбио тужбене захтеве родитеља, супруге и деце преминулог за исплату укупне своте уместо ренте. Право наведених тужилаца произилази из одредбе члана 188. Закона о облигационим односима, према којој у случају смрти накнада се одређује по правилу у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време, по правилу месечно унапред, ако суд не одреди што друго. Поверилац има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано, а ако дужник не пружи обезбеђење које суд одреди, поверилац има право да захтева да му се уместо ренте исплати једна укупна свота чија се висина одређује према висини ренте и вероватном трајању повериоачевог живота, уз одбитак одговарајућих камата. Из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати, одмах или доцније да му се уместо ренте исплати једна укупна свота. Одредбом члана 194. став 1. ЗОО прописано је да лице које је погинули

издржавао или редовно помагао, као и оно које би по закону имало право захтевати издржавање од погинулог има право на накнаду штете коју трпи губитком издржавања, односно помагања. Применом тих одредаба и одредаба Породичног закона, на накнаду штете коју трпе губитком помагања од стране преминулог имају право родитељи, од којих отац остварује пензију око 370 евра, док мајка не прима пензију, баве се пољопривредом, али је то незнатно, те је породица сиромашна и преминули их је редовно помагао. Утврђено је да су у време смрти деца била на редовном школовању, али нема података о томе на дан пресуђења. Ова чињеница је од значаја због тога што до првостепеног пресуђења оваква давања имају карактер накнаде штете, а за убудуће давања имају карактер новчане ренте. Битно је питање према ситуацији у време пресуђења да ли би оба детета преминулог имала право само на новчану накнаду штете до пресуђења у виду изгубљеног издржавања од оца, или би првостепеном пресудом могла да буде одређена и новчана рента за убудуће.

Другостепени суд није правилно оценио разлоге које су истицали тужиоци за време парничног поступка, којима су оправдавали потребу за досуђењем једне укупне своте уместо ренте за убудуће. На ту потребу, противно разлозима другостепеног суда, управо указује ситуација да су тужиоци странци у односу на дужника давања, овде туженог Коридори Србије Београд, те би њихово исходавање месечне ренте током дугог временског периода изискивало значајне напоре, с озбиром да би то требало да остваре у другој земљи, што је скопчано и са новчаним издацима. То јесу озбиљни узроци, макар у односу на туженог Коридори Србија ДОО Београд.

Нису расправљене све околности од значаја за право на издржавање оба детета у време првостепеног пресуђења, и нису расправљене све околности од значаја за постојање посебних разлога, као што је напред указано, да се тужиоцима и за убудуће досуди јединствени износ на место месечне ренте. Даље, другостепени суд је пропустио да цени да су месечни износи на име накнаде лицима које је погинули издржавао односно редовно помагао доспели до првостепеног пресуђења у јединственом новчаном износу, на шта тужиоци свакако имају право.

Због тога је, ради правилне примене материјалног права у одлучивању о тужбеним захтевима за накнаду материјалне штете, укинута другостепена пресуда и предмет је у том делу враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У односу на део пресуде у погледу које је одбијена ревизија, одлука је донета по одредби члана 414. Закона о парничном поступку. У делу у коме је усвојена ревизија и преиначена другостепена пресуда одлука је донета по одредби члана 416. став 1. Закона о парничном поступку. Укинута је другостепена пресуда у наведеном делу по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку. Решење о трошковима поступка укинута је по одредбама члана 165. Закона о парничном поступку, како би у поновљеном поступку суд одлучио о трошковима целог поступка уз одлуку о главној ствари у непресуђеном делу.

**Председник већа – судија,
Татјана Миљуш, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**